

Leýli-Mejnun

Category: Halk döredijiligi we rowaýatlar, Kitapcy
написано kitapcy | 24 январа, 2025
Leýli-Mejnun LEYLÂ ile MECNÛN



Mecnun, bir kabile reisinin dualar ve adaklarla dünyaya gelmiş olan Kays adlı oğludur. Okulda bir başka kabile reisinin kızı olan Leyla ile tanışır. Bu iki genç birbirlerine aşık olurlar. Okulda başlayıp gittikçe alevlenen bu macerayı Leyla'nın annesi öğrenir. Kızının bu durumuna kızan annesi, kızına çıkışır ve bir daha okula göndermez. Kays okulda Leyla' yı göremeyince üzüntüden çılgına döner, başını alıp çöllere gider ve Mecnun diye anılmaya başlar.

Mecnun' un babası, oğlunu bu durumdan kurtarmak için Leyla'yı isterse de Mecnun (deli, çılgın) oldu diye Leyla' yı vermezler. Leyla evden kaçarak, Mecnun' u çölde bulur. Halbuki o, çölde âhular, ceylanlar ve kuşlarla arkadaşlık etmektedir ve mecâzî aşktan ilâhî aşka yükselmiştir. Bu sebeple Leylâ' yı tanımaz. Babası Mecnûn' u iyileşmesi için Kâbe' ye götürür.

Duâların kabul olduğu bu yerde Mecnûn, kendisindeki aşkını daha da arttırması için Allahü Tealâya duâ eder:

“Ya Rab belâ-yı aşk ile kıl âşinâ beni Bir dem belâ-yı aşkdan etme cüdâ beni.”

Duâsı neticesi aşkı daha da çoğalır ve bütün vaktini çöllerde

geçirmeye başlar. Diğer tarafta ise Leylâ da aşk ıstırabı içindedir.

Bir zaman sonra âilesi, Leylâ' yı İbn-i Selâm isimli zengin ve itibârlı birine verir. Ancak, Leylâ kendisini bir perinin sevdiğini ve eğer kendisine dokunursa ikisinin de mahvolacağını söyleyerek İbn-i Selâm' ı vuslatından uzak tutmayı başarır.

Mecnûn, çölde, Leylâ' nın evlendiğini arkadaşı Zeyd' den işitince çok üzülür. Leylâ' ya acı bir sitem mektubu gönderir. Leylâ da durumunu bir mektupla Mecnûn' a anlatır. Kendisini anlamadığından dolayı o da sitem eder.

Bir müddet sonra Mecnûn' un âhı tutarak İbn-i Selâm ölür. Leylâ baba evine döner. Bir çok tereddütten sonra her şeyi göze alarak, Mecnûn' u çölde aramaya başlar. Fakat Mecnûn, dünyadan elini eteğini çekmiş ilâhî aşk yüzünden Leylâ' nın maddî varlığını unutmuştur. Leylâ, çölde Mecnûn' u bulduğu hâlde, Mecnûn onu tanımaz. Leylâ onun erdiğini anlarsa da yine onsuz yaşayamaz. Hastalanıp yataklara düşer. Kısa zaman sonra da ölür. Mecnûn, Leylâ' nın ölüm haberini öğrenir. Gelip mezarını kucaklar, ağlayıp inler;

“Ya Rab manâ cism ü cân gerekmez Cânânsuz cihân gerekmez.”

Der, kabri kucaklayarak ölür.

Bir müddet sonra Mecnûn' un sâdık arkadaşı Zeyd rüyasında, Cennet bahçelerinde birbirleriyle buluşmuş iki mesut sevgili görür. Bunlar kimdir? diye sorunca, derler ki: “Bunlar Mecnûn ile onun vefalı sevgilisi Leylâ' dır. Aşk yoluna girip temiz öldükleri, aşklarını dünya hevesleriyle kirletmedikleri için burada buluştular.”

• LEYLA ve MECNUN

Ey Rabbim! Aşk belasıyla beni tanıştır Beni bir an bile olsa; aşk belasından ayırma!

Detlilerden yardımını uzak tutma. Yani beni daha çok belalara müptela eyle!

Ben var oldukça, beladan, isteğimi uzaklaştırma! Ben belayı isterim, çünkü bela da beni ister.

Sevgi belasıyla ağırbaşlılığımı gevşetme! Ta ki dostlar beni kınayıp vefasız demesinler!

Gidip geldikçe, sevgilimin güzelliğini arttır, Sevgilimin derdine beni daha çok mübtela et.

Ben nerede, mevki ve itibar kazanma nerede? Bana yoksulluk ve yokluk ulaşma kabiliyeti ver

Senden ayrıyken, bedenimi öyle zayıf kıl ki, Bahar yeli beni sana kavuştursun.

Fuzûlî' nin nasibi gibi beni gururlandırıp, Ey Rabbim, asla beni bana bağlı kılma!

Sonunda yar, ağlayıp inlememize acıdı ve Bugün hüzünler evimize ayak bastı.

Gözyaşı yağmurum, demek, öyle tesir etti ki, Gül bahçemizde taze bir gül dalı düşürdü.

Ah ateşinin bizi yaktığı, Ayrılık gecesini aydınlatan meş' aleden bellidir.

Eğer ağlayan gözümüzde uyku olsaydı, Bu kavuşma uyku halinde görülen bir rüya demek mümkün olurdu.

Gördüğümüz bir hayal mi? Yoksa sevgilinin yanımıza geleceği aklımıza bile gelmezdi.

Ey can ve gönül! Sevgili, misafirimiz oldu! Neyimiz varsa, misafirimizin ayaklarına dökelim.

Ey Fuzûlî! Sevgilinin kasdı, canımızı almakmış. Gel.. Güzel uğruna can vermeyi kendimize bir borç bilelim.

** Fuzûli' nin 1535' te yazdığı Leylâ ve Mecnûn adlı mesnevîsi. Halk döredijiligi ve rowâyatlar